

FORMA CONTRACTULUI DE DONAȚIE. REGULA ȘI EXCEPȚIA ÎN REGLEMENTAREA NOULUI COD CIVIL. DARUL MANUAL

Lect. univ. dr. Manuela Istrătoaie
Universitatea din Craiova

Après 140 ans d'existence, le Code civil roumain semble avoir été atteint d'obsolescence, cédant sa place à un code qui puisse correspondre au développement social, économique et scientifique de notre société. La présente étude a pour objet une analyse comparative sur la forme du contrat de donation et sur le don remis de propres mains, vu comme exception à la condition formelle. Le nouveau code confère une valeur normative aux interprétations données par les doctrine et jurisprudence aux diverses lacunes existantes dans l'actuelle réglementation de la donation, qui, bien des fois, ont généré des controverses.

1. Preliminarii. Liberalitatea a apărut și a fost recunoscută o dată cu proprietatea, întrucât dreptul de proprietate nu ar fi putut fi recunoscut dacă nu s-ar fi recunoscut și facultatea omului de a transmite bunurile ce formează obiectul proprietății. Donația, ca liberalitate, a apărut încă din antichitate, fără a se cunoaște exact epoca care a consacrat-o. Dar, cum ne relevă G.P. Petrescu, "donațiunile au început o dată cu societatea oamenilor care, pe dată ce s-au adunat, au căutat și mijloacele de a-și întreține amicitia lor prin daruri și prezenturi reciproce"¹. În vechiul drept românesc nu se poate ști cu exactitate când a fost recunoscută donația ca liberalitate. Ea a urmat soarta juridică a proprietății iar, spre deosebire de alte țări, la noi nu s-a acordat o însemnătate prea mare dreptului de proprietate. Întâlnim astfel donația în «Sobornicescul Hrisov» al Moldovei din 28 decembrie 1785, în timpul domniei lui Alexandru Mavrocordat, în Codul Calimach care cuprinde o reglementare mai amplă după modelul Codului Napoleon, în Legiuirea Caragea și în sfârșit în Codul civil de la 1865 care reflectă o puternică amprentă a codului francez. Codul civil reglementează contractul de donație în Cartea a III-a, Titlul II, intitulat «Despre donațiuni între vii și despre testamente», în art. 800-840. Astfel, art. 800 prevede că nimeni nu poate dispune de bunurile sale, cu titlu gratuit, "decât cu formele prescrise de lege pentru donațiuni între vii sau prin testament". Proiectul noului cod reia în art. 741 conținutul art. 800 din actualul Cod civil, reiterând că liberalitățile nu se pot realiza decât prin donație ca act *inter vivos* sau prin testament ca act *mortis causa*.

2. Noțiune. În ceea ce privește definiția dată contractului de donație, proiectul noului cod ne oferă în art. 742 o definiție care diferă în privința formei nu și a conținutului de definiția dată acestei liberalități de art. 801 din actualul cod. Astfel, potrivit textului mai sus amintit, „donația este un act de liberalitate prin care donatorul dă irevocabil donatarului un bun pe care acesta îl acceptă”. Întocmai ca și actualul cod, proiectul definește donația ca un act și nu un contract, deși din chiar definiția dată de art. 742, donația presupune în mod obligatoriu un acord de voințe între cel care dă și cel care primește, aspect care reiese de altfel și din economia celorlalte dispoziții în materie existente atât în actualul cod civil cât și

---

¹G.P. Petrescu, *Donațiunile între vii și donațiunile neregulate*, vol. I, București, 1891, p. 14.

în proiectul noului cod, ea neputând deveni perfectă decât prin concursul consimțămintelor ambelor părți – *consensus duorum in idem placitum*. Noile dispoziții care definesc contractul de donație la fel ca și cele actuale au în vedere numai transmiterea proprietății unui bun prin efectul acestei liberalități; apreciem că din interpretarea de ansamblu a dispozițiilor noului Cod civil, donația poate avea ca obiect și transmiterea **unui alt drept patrimonial**, real sau de creanță, și nu numai dreptul de proprietate. Fără a insista prea mult asupra definițiilor date în doctrină cu privire la acest contract, este esențial să reținem că donația este contractul prin care o parte, numită donator, transmite în mod actual și irevocabil, cu intenție liberală, un drept de proprietate sau un alt drept patrimonial al său celeilalte părți, numite donatar, fără a urmări să primească în schimb un contraechivalent². Conchidem că de esența donației ca liberalitate va fi întotdeauna *intenta liberală* a donatorului *animus donandi*, fără această intenție neexistând o donație.

3. Donația-contract solemn în reglementarea actuală. Obiect al prezentului studiu îl formează condiția de formă a contractului de donație, condiție cerută *ad validitatem*. Astfel, potrivit art. 813 C. civ., "toate donațiunile se fac prin act autentic". Ca o măsură de protecție a donatorului, care prin contract transmite actual și irevocabil un drept din patrimoniul său, fără a primi în schimb un echivalent, legiuitorul a făcut din donație un contract solemn. Astfel, atât voința celui care își micșorează patrimoniul, cât și voința celui care primește nu se pot exprima valabil decât în formă autentică, "nu numai pentru a asigura o dovadă și o forță executorie acordului dintre părți, ci pentru ca acest acord să aibă ființă legală"³. Proiectul noului cod menține același caracter solemn al contractului de donație, dispunând în art. 761 al. 1 că „donația se încheie prin înscris autentic, sub sancțiunea nulității absolute”. Se menține astfel aceeași protecție a legiuitorului față de donator care va transmite irevocabil bunul său, micșorându-și în mod definitiv propriul patrimoniu.

4. Încheierea contractului de donație între prezenți. Apreciem că în această privință, proiectul noului cod nu aduce modificări față de actuala reglementare. Dacă contractul se încheie printr-un singur act, ambele părți fiind prezente simultan la încheierea contractului, contractul este valabil încheiat și produce efecte *din momentul exprimării consimțământului ambelor părți, în formă autentică*. Astfel cum s-a subliniat în doctrină, consimțământul părților trebuie luat de notar în chiar momentul autentificării actului de donație, nefiind suficient consimțământul luat anterior autentificării actului, și aceasta întrucât valabilitatea autentificării unui act este condiționată de existența chiar la data autentificării a consimțământului părților, deoarece până la autentificare, donatorul poate reveni oricând asupra donației⁴. Redactarea contractului în formă autentică "nu-l pune la adăpost de acțiunea în anulare pentru lipsa de capacitate", care poate fi dovedită prin orice mijloc de probă. Admisibilitatea oricăror mijloace de probă se impune, fără a fi necesară înscrierea în fals, deoarece cel care instrumentează încheierea contractului nu are competența de a constata că donatorul este capabil, în deplinătatea facultăților mintale; de asemenea, poate fi indus în eroare asupra capacității donatorului⁵.

Contractul poate fi încheiat atât personal, cât și prin mandatar. Reprezentând un act de dispoziție, pentru a cărui valabilitate este necesară forma autentică, mandatul trebuie să fie

²I. Dogaru (coord.), *Drept civil. Contracte speciale*, Ed. All Beck, București, 2004, p. 329.

³M.B. Cantacuzino, *Elementele dreptului civil*, Ed. All Beck, București, 1998, p. 389.

⁴Trib. Suprem, col. civ., decizia nr. 2237/1956, în LP nr. 9/1957, p. 1120, apud C. Turianu, *Contracte speciale. Practică juridică adnotată*, Ed. Fundației "România de mâine", București, 1999, p. 108.

⁵C. Turianu, op. cit., p. 108; I. Stoenescu, S. Zilberstein, *Tratat de drept procesual civil*, vol. I, Ed. Științifică, București, 1973, p. 314.

special și dat tot în formă autentică, cele două acte formând un tot unitar, indivizibil. Proiectul noului cod prevede expres că nerespectarea formei autentice a contractului de donație este sancționată cu nulitatea absolută, indiferent de persoana donatorului sau a donatarului. Întrucât cerința formei autentice este reglementată prin dispoziții imperative, sub sancțiunea nulității absolute, dovada existenței unei donații nu poate fi făcută cu martori, chiar dacă există un început de dovadă scrisă⁶. Nulitatea absolută a donației este imprescriptibilă, poate fi invocată de orice persoană interesată și chiar din oficiu de instanța judecătorească și nu poate fi acoperită prin confirmare.

5. În privința succesorilor donatorului, nulitatea capătă un caracter relativ, în lumina dispozițiilor art. 760 din proiect: „confirmarea unei liberalități de către succesorii dispunătorului, după moartea acestuia, atrage renunțarea la dreptul de a opune viciile de formă sau alte cauze de nulitate”. Sunt autori care susțin că donația nulă absolut din cauza nerespectării formei autentice, a cărei nulitate nu a fost invocată în timpul vieții autorului, dă naștere unei obligații naturale în persoana moștenitorilor, care, fiind executată de bunăvoie, se transformă într-o obligație civilă, fără a mai da dreptul repetițiunii⁷. Această opinie a fost combătută, susținându-se că transformarea obligației naturale într-o obligație civilă este contrară regulii *confirmatio nihil dat novi*, confirmarea nefiind suficientă, fiind necesară o novație⁸. Practica judiciară a pronunțat soluții contradictorii cu privire la forma înzestrării copiilor de către părinți, având în vedere dispozițiile art. 814 C. civ. Unele instanțe au apreciat că înzestrarea copiilor, fiind o obligație naturală, este valabilă și fără respectarea formei autentice, de îndată ce a fost executată, fără a mai fi permisă repetițiunea⁹. Păreră contrară a avut însă o mai mare aplicabilitate practică; conform acesteia înzestrarea unui copil de către părinți, având caracterul unei donații, nu poate fi făcută decât prin act autentic, sub sancțiunea nulității absolute, nulitate ce nu poate fi înlăturată în nici un fel. În acest caz, dovada donației nu poate fi făcută cu martori, nici dacă există un început de dovadă scrisă. Codul civil nu admite o obligație naturală a părinților de a-și înzestra copiii, care să se transforme într-o obligație civilă prin executare voluntară, astfel că "darea în folosință a unor imobile fără respectarea dispozițiilor cuprinse în art. 813 C. civ." nu poate fi considerată decât o "simplă îngăduință" ce poate fi oricând revocată¹⁰.

Alături de alți autori¹¹, apreciem că este necesar să distingem, în privința formei, după cum înzestrarea are ca obiect bunuri mobile sau bunuri imobile. Dacă înzestrarea copiilor are ca obiect bunuri mobile, apreciem că nu trebuie să îmbrace forma autentică *ad validitatem*, aceste bunuri putând face obiectul darului manual, pentru valabilitatea căruia, potrivit opiniei unanim admise de doctrină și practică, este necesară numai tradițiunea bunului, nu și forma autentică. Dacă înzestrarea are ca obiect bunuri imobile, aceasta reprezintă o donație și, fără a se mai putea realiza pe cale de excepție, sub forma darului manual, trebuie să îmbrace forma autentică, pentru însăși valabilitatea ei, în caz contrar fiind nulă absolut.

⁶Trib. Suprem, col. civ., decizia nr. 800/1963, în J.N. nr. 6/1964, p. 163.

⁷M.B. Cantacuzino, op. cit., p. 390; Fr. Deak, *Tratat de drept civil. Contracte speciale*, Ed Actami, București, 1999, p. 130.

⁸D. Alexandresco, *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român. Partea I. Donațiunile între vii*, tomul IV, București, 1913, p. 208.

⁹A se vedea jurisprudența citată de D. Chirică (*Drept civil. Contracte speciale*, Ed. Lumina Lex, București, 1997, p.148).

¹⁰Trib. Suprem, secția civilă, decizia nr. 1231/1971; Trib. Suprem, secția civilă, decizia nr. 2396/1972, în *Repertoriu 1969-1975*, p. 133, 116.

¹¹ D. Chirică, op. cit., p. 148; I. Dogaru (coord.), op. cit., p. 344.

6. Încheierea contractului de donație între absenți. Dacă contractul de donație se încheie prin două acte separate, succesive, atât oferta de donație, cât și acceptarea acesteia trebuie să îmbrace forma autentică, potrivit art. 814 alin. (2) C. civ. Noul cod *nu* mai prevede expres condiția formei autentice a ofertei de donație și a acceptării acesteia, dar având în vedere celelalte dispoziții care reglementează momentul încheierii contractului între absenți cât și caracterul autentic *ad validitatem*, apreciem că această condiție este subînțeleasă. Donația nu obligă pe donator și nu produce efecte juridice decât din momentul în care acceptarea donatarului a fost comunicată donatorului. Acceptarea donației trebuie făcută înaintea morții donatorului sau pierderii capacității acestuia. Dacă contractul se încheie prin acte separate, prin oferta de donație și acceptarea acesteia, având în vedere dispozițiile art. 762 din proiectul noului cod., conform cărora oferta de donație poate fi revocată până la comunicarea acceptării ei de donator, iar acceptarea ofertei poate fi comunicată donatorului și de moștenitorii donatarului, se naște întrebarea: care este momentul încheierii contractului? Dispozițiile actualului cod au creat o controversă în doctrină cu privire la acest aspect, formându-se două opinii: momentul acceptării ofertei de către donatar, chiar dacă aceasta nu a fost comunicată donatorului și momentul în care donatorul a luat cunoștință de acceptarea ofertei sale de donație. Noul cod, prin dispozițiile sale, îmbrățișează opinia majoritară în această privință și pune capăt controversei, prevăzând în mod expres că moștenitorii donatarului pot comunica donatorului acceptarea ofertei de donație de către donatar. În consecință, momentul încheierii contractului este momentul în care oferta de donație este acceptată de donatar, numai efectele contractului sunt amânate până la comunicarea acceptării donației către donator.

7. Excepții de la forma autentică a contractului de donație. *Excepții admise de doctrină și practica judiciară.* Fără a fi prevăzute în mod expres de lege, doctrina și practica judiciară au admis existența a trei asemenea excepții de la condiția formei autentice a donației, *donațiile neregulate*¹², cum au mai fost numite în doctrină: darul manual, donația indirectă și donația deghizată. Rigorismul legii cu privire la forma solemnă în care trebuie să se manifeste voința părților contractante nu corespunde întocmai cu nevoile vieții sociale, deoarece privește satisfacerea unor sentimente de afecțiune, recunoștință sau generozitate. Eliminând această lacună a actualei legislații care a determinat soluții contradictorii atât în doctrină cât și în practică și având în vedere dezvoltarea actuală a relațiilor socio-umane, noua reglementare recunoaște în mod expres excepțiile de la forma autentică a contractului de donație, astfel cum acestea au fost relevate în practica și doctrina în materie. Art. 761 al. 2 C. civ. dispune că nu sunt supuse formei autentice a donației, donațiile indirecte, cele deghizate și darurile manuale. *Per a contrario*, rezultă că aceste excepții vor trebui să îndeplinească toate celelalte condiții de fond prevăzute pentru validitatea donației cu privire la capacitate, consimțământ, obiect și cauză, clauze incompatibile cu irevocabilitatea donațiilor etc, urmând să fie supuse aceluiași regim juridic al liberalității între vii cu privire la revocare, reducere, raport s.a.m.d.

Darul manual. Noul cod recunoaște valabilitatea darului manual, ca liberalitate, însă nu ne oferă o definiție a acestuia. Darul manual constă în tradițiunea materială a unui bun mobil corporal de la o persoană la alta, făcută cu intenția de a gratifica și de a accepta donația¹³. Darul manual reprezintă o liberalitate între vii, având ca obiect numai bunuri mobile corporale și realizată valabil prin tradițiunea bunului. Această derogare de la regula formei autentice a donației își găsește justificare legală *actuală* în art. 644 C. civ., care enumeră și tradițiunea printre modurile de dobândire a proprietății. În sistemul nostru de

¹²G.P. Petrescu, op. cit., p. 482.

¹³D. Chirică, op. cit., p. 148.

drept, în care proprietatea se transferă prin însăși puterea titlului translativ, independent de tradițiunea lucrului, tradițiunea nu poate rămâne un mijloc deosebit de transmitere a dreptului decât în cazul în care ea constituie însăși manifestarea acordului de voințe dintre părțile contractante și o asemenea manifestare nu poate fi concepută decât atunci când tradițiunea este **gratuită**, deoarece o tradițiune cu caracter oneros nu este și nu poate fi decât un mod de executare a unei transmisiuni de drepturi, izvorând dintr-un raport juridic preexistent¹⁴. Fiind o donație, darul manual trebuie să îndeplinească condițiile de validitate ale donației, exceptând condiția formei autentice, la care se adaugă două condiții specifice pentru validitatea sa: tradițiunea și bunurile ce pot forma obiectul darului manual și aceasta întrucât proiectul noului cod civil exceptează darul manual numai de la forma autentică a contractului de donație nu și de la celelalte condiții de valabilitate ale donației.

Tradițiunea nu este definită în noul cod civil. Tradițiunea bunurilor dăruite, respectiv remiterea materială a bunurilor de la donator donatarului, este de esența darului manual, de unde rezultă că darul manual este un contract real. Tradițiunea este cea care dă valoare și efecte concursului de voințe; ea creează darul manual și transmite donatarului proprietatea lucrului dăruit¹⁵. Dacă se realizează acordul de voințe al părților (verbal sau prin înscris sub semnătură privată), dar nu are loc tradițiunea bunului, nu suntem în prezența unui dar manual, ci contractul este nul pentru lipsa formei autentice a donației. Condiția tradițiunii bunurilor este îndeplinită, fiind, deci, în prezența unui dar manual, și atunci când donatarul se află deja în posesia bunurilor, însă în baza unui alt titlu (împrumut, depozit etc.), iar donatorul își manifestă voința de a-l gratifica pe donatar cu aceste bunuri și donatarul acceptă. Astfel, intenția de a gratifica (*animus donandi*) și de a accepta donația se pot manifesta atât înainte, cât și după tradițiunea bunului. În doctrină s-a ivit o controversă în legătură cu semnificația juridică a unui act sub semnătură privată încheiat o dată cu tradițiunea bunului. Unii autori au susținut că un asemenea înscris ar compromite darul manual, deoarece tradițiunea, în acest caz, reprezintă executarea unei donații nule absolut pentru lipsa formei autentice. Apreciem, alături de alți autori¹⁶, că donația se realizează, în acest caz, prin tradițiunea bunului, fiind un dar manual, și nu prin înscrisul redactat de părți, care constituie numai dovada darului manual. Tradițiunea bunului trebuie să aibă loc înainte de moartea donatorului, întrucât dacă are loc după moartea acestuia, nu mai suntem în prezența unui dar manual, chiar dacă a existat un acord de voințe al părților¹⁷. Practica judiciară s-a pronunțat în sensul că prin tradițiunea bunului nu trebuie neapărat să se înțeleagă o deplasare fizică a bunului, efectele sale juridice fiind realizate și printr-o tradițiune implicită; s-a apreciat astfel că tradițiunea se realizează, fiind în prezența unui dar manual, atunci când donatorul ar înmâna donatarului cheile unei casete sau prin identificarea unui tablou pe care donatorul și-a manifestat în mod neechivoc voința de a-l transmite, fără ca tabloul să fie dat jos de pe perete¹⁸. De asemenea, constituie dar manual retragerea unei sume de bani de pe un carnet de economii C.E.C. și transferarea ei pe carnetul C.E.C. al altei persoane¹⁹. Tot practica judiciară a statuat că suntem în prezența

---

¹⁴M.B. Cantacuzino, op. cit., p. 392.

¹⁵D. Alexandresco, op. cit., p. 264.

¹⁶Fr. Deak, op. cit., p. 161; Ph. Malaurie, L. Aynes, Cours de droit civil. Les successions. Les liberalites, par Ph. Malaurie, Paris, 1989, p. 202; I. Dogaru și colectivul, op. cit., p. 353.

¹⁷C. Hamangiu, I. Rosetti Bălănescu, Al. Băicoianu, Tratat de drept civil român, vol. III, Ed. All, București, 1998, p. 480; D. Alexandresco, op. cit., p. 268.

¹⁸Trib. Suprem, secția civilă, decizia nr. 580/1971, în Repertoriu... 1969-1975, p. 134.

¹⁹Trib. Suprem, secția civilă, decizia nr. 647/1969, în R.R.D. nr. 4/1973, p. 150; Trib. Suprem, secția civilă, decizia nr. 1515/1986, în R.R.D. nr. 6/1987, p. 66.

unui dar manual și atunci când donatorul, fără a preda efectiv o sumă de bani donatarului, înmânează această sumă de bani unui terț, în vederea achiziționării unui imobil pentru donatarul-cumpărător²⁰. Constituie dar manual și sumele de bani depuse de părinți la C.E.C. pe numele copilului minor, titular al depunerii, chiar dacă s-a prevăzut pe libret o clauză de împuternicire în favoarea unui părinte²¹, exceptând cazul în care se dovedește că depunerea pe numele copilului nu s-a făcut cu intenția ca această sumă să iasă din patrimoniul comun al soților, pentru a deveni bun al copilului. Sarcina probei revine celui care contestă că această sumă nu face parte din patrimoniul copilului²². Până la proba contrară, această depunere este considerată o liberalitate în favoarea copilului. S-a apreciat că tradițiunea bunului se poate realiza și prin mandatar, fie al donatorului (care trebuie să predea bunul donatarului în timpul vieții donatorului), fie al donatarului²³.

Darurile de nuntă. Cât privește darurile de nuntă făcute soților cu ocazia celebrării căsătoriei, în literatură și doctrină s-au exprimat opinii contradictorii cu privire la calificarea lor ca bunuri proprii sau bunuri comune ale soților pornind de la dispozițiile art. 30 alin. (1) C. fam. care instituie prezumția comunității de bunuri pe perioada căsătoriei, dispunând că bunurile dobândite de oricare dintre soți în timpul căsătoriei sunt bunuri comune ale soților cât și ale art. 31 C. fam. Care enumeră, cu caracter limitativ, categoriile de bunuri proprii ale soților, iar printre acestea se află și bunurile dobândite de oricare dintre soți prin moștenire, donație sau legat, afară numai dacă dispunătorul a prevăzut că ele vor fi comune. Astfel, au fost autori care au considerat aceste bunuri ca fiind comune, temeiul juridic fiind art. 30 C. fam. coroborat cu prezumția că scopul donatorului de a contribui la formarea patrimoniului comun al soților²⁴. Conform opiniei contrare,²⁵ aceste bunuri sunt proprii soțului donatar, darurile de nuntă nefiind altceva decât donații făcute unuia dintre soți de rudele sau prietenii săi sub forma darului manual, astfel că se încadrează în dispozițiile art. 31 C. fam.

Reglementând drepturile și obligațiile patrimoniale ale soților în timpul căsătoriei, noul cod prevede trei tipuri de regimuri matrimoniale: regimul comunității legale potrivit căruia bunurile dobândite de oricare dintre soți în timpul comunității legale sunt, de la data dobândirii lor, bunuri comune în devălmășie ale soților; regimul separației de bunuri, potrivit căruia fiecare soț este proprietar exclusiv al bunurilor dobândite înaintea căsătoriei precum și asupra bunurilor pe care le dobândește singur pe perioada acestui regim și regimul comunității convenționale care dă posibilitatea soților de a aduce modificări regimului comunității legale atât în sensul măririi cât și al micșorării comunității legale cu anumite bunuri expres determinate de soți prin convenția lor matrimonială cât și cu privire la obligativitatea acordului ambilor soți în cazul încheierii unor acte de administrare precum și clauza de preciput. În aceste condiții, darurile de nuntă nu mai formează obiect al controversei, soții având posibilitatea ca, în raport de regimul matrimonial adoptat, să stabilească natura juridică a acestor bunuri. Controversa se menține însă în cazul în care soții optează pentru un regim al comunității legale, regim care dispune că sunt bunuri proprii ale fiecărui soț bunurile dobândite prin succesiune sau donație, cu excepția cazului

²⁰Trib. Suprem, secția civilă, decizia nr. 774/1988, în R.R.D. nr. 2/1989, p. 63.

²¹Trib. Suprem, secția civilă, decizia nr. 757/1979, în CD 1979, p. 67; Trib. jud. Suceava, decizia nr. 1024/1979, în R.R.D. nr. 6/1980, p. 59.

²²C.S.J., decizia nr. 132/1991, în Dreptul nr. 6/1992, p. 84, apud Fr. Deak, op. cit., p. 163.

²³D. Alexandresco, op. cit., p. 268, 269.

²⁴Trib. Suprem, decizia civilă nr. 79/1973, în I.G. Mișuță, Repertoriu 1969-1975, p. 154, apud I.P. Filipescu, Tratat de dreptul familiei, Ed. All, București, 1996, p. 73.

²⁵Fr. Deak, op. cit., p. 165; I. Dogaru (coord.), op. cit., p. 355.

în care dispunătorul a prevăzut în mod expres că ele vor fi comune (art. 267 lit. a). Nici cu privire la bunurile care pot forma obiect al darului manual, noul cod nu conține nici o reglementare, astfel că va reveni tot doctrinei și practicii judiciare sarcina de a determina obiectul darului manual. Astfel, bunurile ce pot forma obiectul darului manual sunt numai bunurile ce pot face obiectul tradițiunii: bunurile mobile corporale.

Bunurile imobile și mobile corporale nu sunt susceptibile de tradițiune, de predare materială și, deci, nici nu pot face obiectul darului manual. Cât privește creanțele constatate prin titluri la purtător și bilete de bancă, doctrina a considerat că pot face obiectul darului manual, întrucât creanța este încorporată în titlu și aparține purtătorului²⁶. Darul manual poate avea ca obiect titlurile la purtător și atunci când donatorul și-a rezervat uzufructul sau nuda proprietate (dăruind numai venitul lor). Nu pot forma obiect al darului manual bunurile viitoare, întrucât darul manual se realizează valabil numai prin tradițiunea bunului. Spre deosebire de titlurile la purtător, titlurile nominative nu pot forma obiectul darului manual, deoarece acestea nu pot fi valorificate decât de persoana al cărei nume este indicat pe titlu ca titular, chiar dacă aceste titluri au fost predate *animus donandi* unei alte persoane²⁷. Bunurile mobile corporale, inclusiv titlurile la purtător, bilete de bancă etc., formează obiect al darului manual, *indiferent de valoarea acestora*, întrucât noul cod nu distinge nici în această privință.

Condițiile de fond pentru validitatea darului manual. Darul manual, fiind o varietate a donației, trebuie să îndeplinească aceleași condiții de fond ca și donația. Astfel, se mențin aceleași incapacități speciale, sunt interzise clauzele incompatibile cu principiul irevocabilității darului manual sub sancțiunea nulității absolute (art. 764 din proiect) și este permisă clauza de reîntoarcere convențională a bunului donat în caz de predeces al donatarului sau atât al donatarului, cât și al descendenților săi, față de donator (art. 765 al. 1 și 2 din proiect). Darurile manuale pot avea loc și între soți, dar, la fel ca și donația, ele sunt revocabile, potrivit art. 779 din proiect. La fel ca și donația, darul manual poate fi supus unei condiții sau unei sarcini, va fi revocabil în condițiile art. 769 și urm. Din noul cod civil și va fi supus raportului sau reducțiunii, potrivit dreptului comun.

8. Concluzii. În materia donației, și în special a condiției de formă a acesteia, proiectul noului cod nu conține o reglementare fundamental nouă față de dispozițiile actualului cod. Noul cod asigură astfel continuitatea în reglementarea contractului de donație căruia însă îi implementează câteva elemente noi precum promisiunea de donație precum și soluțiile oferite în doctrina și practica judiciară asupra controverselor de interpretare la care a dat naștere de-a lungul timpului actualul cod civil. Se observă astfel că soluțiile oferite în doctrina și practica judiciară primesc valoare legală, legiuitorul încercând astfel să asigure o mai mare sferă de reglementare juridică, acoperind lacunele existente în actualul cod și care își găsesc izvorul în cei 140 de ani de transformări socio-economice și științifice ale societății noastre. Însă nu toate lacunele actualului actualului cod au primit o soluție legală, legiuitorul făcând trimitere și în acest nou cod la interpretarea doctrinei și a practicii judiciare, care nu întotdeauna este unitară.

---

²⁶C. Hamangiu, I. Rosetti-Bălănescu, Al. Băicoianu, op. cit., p. 480; D. Alexandresco, op. cit., p. 272.

²⁷D. Chirică, op. cit., p. 149.